

Euskal liburugintza 2015

Joan Mari Torrealdei

Soziologian doktorea eta Kazetaritzan lizentziaduna

Urteroko ohiturari jarraituz, aurten ere aurreko urteko liburu emaitzak aurkeztu eta aztertu nahi ditugu. Errepikatuaren poderioz, dagoeneko nire irakurleak badaki 1976an hasi nintzela azterketa mota honetan, eta geroztik ez dugu hutsik egin.

Urtetik urtera saiatu gara hobetzen, azterketak fintzen eta informazio-iturriak zehazten. Gogoratze aldera esan dezagun lege gordailua dela urtea markatzen duena, eta urtearen barruan arakatzen duguna ISBN duen titulua dela. Bildu, ISBNdunak baino gehiago biltzen ditugu, eta horietako batzuk aurkitu ahal izango ditu interesatuak urteko katalogoan, bertsio digitalean.

2015eko ekoizpenak, gure bilketan, 2.353 titulu eman ditu, ISBNdunak. Aurreko urtean baino 189 titulu gehiago esan nahi du horrek; 189 titulu eta 20.753 orrialde gehiago. Baina kasu, hazkunde handiena ez du izan paperezko liburuak, analogikoak, digitalak baizik: digitala 104 titulutan hazi da, eta analogikoa 85etan bakarrik. Nobedadeen hazkundera ere azpimarratzeko modukoa da, 359 titulu gehiago. Berrargitalpena, aldiz, indarra galduz doa: aurrekoan baino 170 titulu gutxiago pasatu dira berriz inprimategitik. Itzulpena, bere aldetik, indartuz doa: 93 titulu gehiago itzulpen baitira lehen edizioan.

Titulu-kopuruaren tamaina dela eta, bada alderik iturri batetik bestera. Elkarren ondoan hiru agente informatzaile

jarri ohi ditut, nireaz gain: Conecta, Euskadiko Editoreen Elkartearentzat eta Espainiako Editoreen Elkarten Federazioarentzat lan egiten duena; eta PEEL gisa laburtu dugun *Panorámica de la edición española de libros* delakoa, estatu mailan ISBNko informazioa biltzen duena. Begiratu hutsak erakusten du alde handia dagoela hiruron artean, baina batez ere haien bien eta gurearen artean. Urtero ematen da aldea, nahiz eta ez aurtengoa bezain nabarmena ez.

Gure informazio iturriak hauek dira:

- Argitaletxe eta argitaratzaileak zuzenean informaturik jasoa: %42.
- Liburutegien bidez eskuratua, Koldo Mitxelena eta Donostiako Udal Liburutegiari esker bereziki: %16,6.
- ISBN, ELSN eta EIPS arakatzuz inguratua: %31,7.
- Eta beste bideetatik jasoa (Internet, Biblioteca Nacional espainiarra eta beste): %8,7.

Informazio iturri horiek guztiak erabat fidagarriak dira? Ez dakit. Batzuk ehuneko ehun, hori bai, eta beste batzuk ez dakit. Ehunetik ehuneko fidagarritasuna izateko modu bakarra badakigu zein den, argitaletxeen informazioa zuzenean eskutik eskura jasotzea, liburua bera edo fitxa teknikoa. Horixe lortzen saiatzen gara urtero, argitaratzaile guztiengana joz, espresuki datuak eskatuz; baina zenbait editorialen axolagabekeriak ez du izenik, aintzat hartu ere ez baitute egiten eskaria. Diru laguntza kobratzeko baldintza balitz, baietz erantzun! Edizio profesional bezala ez dute maila handirik erakusten.

ekoizleak eta ekoizpena

Lehen taula honek bistaratzen duen egoera jada aipatu dugu. Nabarmentzekoa da, berriz esan, informatzaile batetik bestera dagoen aldea: Conectak baino 574 titulu gehiago ematen dugu eta PEELe baino 1.131 gehiago, ia-ia beraiek ematen dutena beste hainbeste. Posible al da? Sinesgarria al da? Bakoitzak bere iturrien azterketa beharko luke egin. Guk gurea eginen dugu, zertan esanik ez.

<i>Urtea / Iturria</i>	<i>PEEL</i>	<i>Precisa / Conecta</i>	<i>Joan Mari Torrealdai</i>
2000	1.425	1.589	1.682
2001	1.326	1.621	1.642
2002	1.342	1.588	1.752
2003	1.487	1.576	2.014
2004	1.904	1.584	1.910
2005	1.793	2.094	2.108
2006	1.525	1.710	1.878
2007	1.552	2.009	2.207
2008	2.156	2.094	2.636
2009	2.040	2.022	2.419
2010	1.852	2.006	2.218
2011	1.809	1.942	2.333
2012	1.810	1.985	2.102
2013	1.396	1.812	1.850
2014	1.632	1.882	2.164
2015	1.222	1.779	2.353

Argialetxe nagusien ekoizpena: 1.488 titulu

<i>Argialetxea</i>	<i>Nobedadeak</i>	<i>Berrargitalpenak</i>	<i>Titulu kopurua</i>	<i>%</i>
Santillana-Zubia	285	–	285	12,–
Elkar	158	123	281	12,–
Edelvives-Ibaizabal	179	4	183	7,7
Ikaselkar	47	100	147	6,2
Susaeta	73	47	120	5,–
SM-Ikasmina	118	–	118	5,–
Anaya-Haritza	98	16	114	4,8
Erein	81	30	111	4,7
Edebé-Giltza	77	–	77	3,3
Ttartalo	43	9	52	2,2
<i>Guztira</i>	<i>1.159</i>	<i>329</i>	<i>1.488</i>	<i>62,9</i>

Aurreko urtean baino 189 titulu gehiago osatu dute aurten lehen hamar argialetxeen artean. Emaiza osoaren gaineko proportzioa ere handitu egin da iaztik hona bost puntutan: %62,9.

Ekoizle gehien-gehienak errepikatu egin ohi dira, aurten ere bai; baina bada joera bat ezarian-ezarian ezartzen ari dena, eta handitzen. Kanpoko ekoizleen esku hartzeaz ari naiz. Ekoizpen osoan bat edo beste gehitzea ez da garrantzizko berez, baina lehen ekoizle nagusien artean euskal jatorrizko eta erdal jatorrizkoen proportzioa zein den

gutxienez esanguratsua da. Iaz erdiz erdi zeuden batzuk eta besteak. Aurten sei dira kanpokoak eta lau bertokoak: Santillana-Zubia, Edelvives-Ibaizabal, SM-Ikasmina, Anaya-Harritza, Edebé-Giltza, Susaeta, alde batean; eta, bestean, Elkar, Ikaselkar, Erein, Ttartalo.

Gaien arabera bertoko eta kanpokoaren arteko jokamolde diferentziatua gero ikusiko dugu zehatzago. Bi hitz orain ekoizpen orokorrari buruz, beti ere hamarren arteko unibertsoan: ekoizpenean 1.488 tituluetatik %40 da kanpokoek ekoitzia, iaz baino gutxiago; iaz %45,4 zen. Bertokoaren produkzioak %60 suposatu du. Nobedadeetan, kanpokoak dira txapeldun, diferentziaz: 71,6 versus 28,4. Berrargitalpenaren ikuspegia guztiz bestelakoa da, %20,6 da kanpokoena, eta bertokoena %79,4. Ez al da esanguratsua?

Zifra gutxi horietan agerian daude batzuen eta besteen ahulguneak eta indarguneak. Aurrerago diferentzia horietan sakondu nahi dugu, gaietan murgilduz.

Argitaratzaileen tipologia

<i>Argitaratzaile mota</i>	<i>Ekoizleak</i>	<i>Ekoizpena</i>	<i>%</i>
Bertoko argitaletxe pribatu komertziala	78	1.034	44,-
Kanpoko argitaletxeak	55	864	36,7
Argitaratzaile publikoa	41	118	5,-
Elkarte, talde, fundazio...	77	112	4,8
Irakaskuntzakoa	20	173	7,3
Besterik	17	52	2,2

Euskarazko liburuaren argitaratzaileen unibertsoa heterogeneoa da oso. Parte hartzen dute kanpokoek eta bertokoek, argitaratzaile komertzialek eta bestelakoek, pribatuek eta publikoek, handiek eta txikiek, irakaskuntzakoek, talde edo elkarte izaeradunek, besteak beste.

Bost multzotan zatitu ohi dut unibertso hori, ustez tipo bakoitzak baduelako aski osagarri batean identifikatzeko eta aldi berean besteengandik bereizteko aski elementu ere bai. Bertsio digitalean zabaltzen dugu argitaratzaile mota

bakoitzaren ezaugarriak zein diren, zenbat ekoitzi duten eta zein liburu mota den nagusi multzo bakoitzean. Analo- gikoan –paperean alegia–, gure arreta nagusia bertoko eta kanpokoek ekoizpenaren analisisan jarriko dugu.

Bertokoak eta kanpokoak merkatu berean

Azterketa honen bertsio luzean, Jakin digitalean, alegia, tipolo- giaren azalpenak luzeago irakur daitezke. Orain, bertoko eta kanpokoek jokamoldean jarri dugu arreta. Labur-labur esan dezagun bertoko eta kanpokoek artean egiten dugun bereizketa ez dela geografikoa. Editorialaren kokagune geo- grafikoa erabakigunea noren esku dagoen markatzen du, eta horrek badu garrantzirik, horren arabera aldatzen baitira batzuek eta besteek gure ekosistema editorial eta kulturean duten inplikazioa, hezkuntza curriculumean duten eragina edota euskal edizio industriari suposatzen dutena. Hortxe dago gakoa, hain zuzen.

Elkarrekin loturiko hiru taula erabiliz adieraziko dugu bi edizio-mota horien portaera gai eremuetan.

Lehen taulak zifra absolutuetan agertzen du mota bakoit- zaren indarra edo pisua.

Bigarren taula etzanean irakurri beharrekoa da, gai eremu- ka, hau da, gai eremu bakoitzean zein den pisua besteekiko alderaketan.

Eta hirugarrenak, zutikako edo bertikalak, argitaletxe ba- koitzaren barruan ekoizpena non mamitu den adierazten du.

<i>Gaia/Ekoizlea</i>	<i>Balio absolutuak</i>			
	<i>Bertoko</i>	<i>Kanpoko</i>	<i>Gainerakoak</i>	<i>Guztira</i>
Ekoizpen osoa	990	837	526	2.353
HI	310	608	72	990
HG	334	204	43	581
GG	65	8	234	307
HL	240	9	34	283
ZT	18	2	83	103
AL	16	6	48	70
Besterik	7	–	12	19

Bertokoek kanpokoek baino titulu gehiago eman dute argitara, 2015ean 153 titulu gehiago.

Gai eremuak banaka begiratzuz ere bertokoen zifrak altuagoak dira sailez sail, salbuespen nabarmen batekin: haur eta gazteentzako ikasmaterialgintzan oso goitik daude kanpokoak, 608 versus 310.

Lehen taulan balio absolutuetan eman duguna ehunekoetan azaltzen dugu bigarrenean, ekoizpenean bakoitzaren pisua argiago ikus dadin.

<i>Gaia/Ekoizlea</i>	<i>% horizontalak</i>			
	<i>Bertoko</i>	<i>Kanpoko</i>	<i>Gainerakoak</i>	<i>Guztira</i>
Ekoizpen osoa	42,-	35,5	22,5	2.353
HI	31,3	61,4	7,3	990
HG	57,5	35,-	7,5	581
GG	21,-	2,6	76,4	307
HL	84,8	3,1	12,1	283
ZT	17,5	1,9	80,6	103
AL	22,8	8,5	68,7	70
Besterik	36,8	-	63,2	19

Ekoizpen osoan 6,5 puntu aurretik jarri da bertokoen lana, baina aldeko proportzio hori pikutara doa hezkuntzako ikasmaterialetan: 30 puntuko diferentzia hartzen dute kanpokoek. %31,3 bakarrik suposatzen du bertokoen ekoizpenak gai eremu (bidenabar esan) hain sensible horretan. Gure herriaren etorkizunerako horren garrantzia ikusi nahi ez duena itsua da.

Bien arteko lehian, gainerako gai eremu guztietan aurretik doa bertokoena, proportzio handitan.

Taula horrek bistaritzen du besterik ere: esaterako, gai eremu jakin batzuetan ez bertokoen eta ez kanpokoek lana izan dela nagusi baizik eta gainerakoena, hala nola, giza eta gizarte sailetako liburuetan edo zientzia eta teknika sailetakoetan, eta aisia liburuetan ere gainerakoek esku dagoela proportzio handi bat.

Hirugarren taulak dakarren azterketa bertikalak bestelako irakurketa proposatzen du. Editorial mota bakoitzean, izan bertoko, izan kanpoko, gai eremu bakoitzak zenbateko pisua duen, alegia.

<i>Gaia/Ekoizlea</i>	<i>% bertikalak</i>	
	<i>Bertoko</i>	<i>Kanpoko</i>
Ekoizpen osoa	100,-	100,-
HI	31,3	72,6
HG	33,7	24,3
GG	6,5	0,9
HL	24,2	1,-
ZT	1,8	0,2
AL	1,6	0,7
Besterik	0,7	-

Goazen bertokoekin. Bertoko editorial pribatu eta komertzialek egiten duten lana hiru gai eremutan nagusitzen da: hezkuntzako ikasmaterialak, haur eta gazteen liburugintza eta helduen literatura.

Kanpokoen emaitzak non kokatzen diren badakigu jada: hezkuntza materialetan eta haur eta gazteentzakoetan, ez beste inon.

Gainerako eremuetan bertokoen presentzia handiagoa da.

Arazoa zehazte aldera, azpimarratu behar da lehentasunen proportzioak garrantzi berezia hartzen duela:

- Hezkuntza materialetan bertokoek beren ekoizpeneko %31,3 titulu kokatu dituzte. Eta kanpokoek euskaraz produzitu duten guztiaren %72,6 hezkuntza material horietan agortu dute.
- Haur eta gazteentzako materialetan are titulu gehiago ekoiztu dute bertokoek: %33,7. Eta askoz gutxiago kanpokoek: %24,3.

Bai batak eta bai besteak euren produkzioaren parte handi bat haur eta gazteen liburu motan pilatzen dute, bai, baina proportzio oso desberdinetan: bertokoen produkzioaren %65 suposatzen du liburu mota horrek, eta kanpokoen ekoizpenaren %96,9. Kanpokoen kasuan, horrek ozenki salatzen du gainerako gai eremuetan duten ausentzia.

Taula hirukoitz horrek begien bistan uzten duen arazoetan larriena nire ustez zera da, hezkuntza proiektu gehienak (euskarazkoak, erdarazkoak zer esanik ez!) inportaziokoak direla, horien curriculuma Euskal Herritik kanpo diseinatzen dela.

Horrek dakarren soka luzea da oso, euskal geografiaz, euskal historiaz, ikuspegi euskaltzaleaz, Euskal Herriaren zatiketa administratibo-politikoaz edo euskal curriculum propio eta beregainaz...

Hezkuntza proiektu gehienak inportaziokoak dira, horien curriculumak Euskal Herritik kanpo diseinatzen da. Horrek dakarren soka luzea da

Eta txarrena: errealitate hori egonkortua dago jada, egun argitan gertatzen ari da, eta euskalgintzak, sektoreak, alderdi politikoek eta administrazioek arreta minimoa jarri gabe.

Eskaintza editoriala

Edukietara igaro aurretik, 288 eragile editorialen lanaren emaitza kuantitatiboak aurkeztuko ditugu sailtxo honetan. Zenbat titulu argitaratu dituzten, horietako zenbat diren nobedade edo berrargitalpen, itzulpenaren pisua zenbatekoa den. Oraintxe bertan, paperean, gaingiroki azalduko dugu, eta bertsio digitalean askoz ere luzeago eta sakonago, urtetik urterako eboluzioa ondo markatuz.

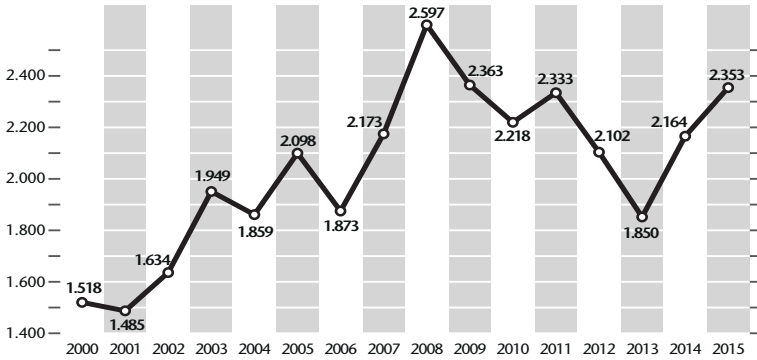
Urte bakarreko informazioa ez dugu eman nahi, uste baitugu datu isolatua urteen perspektiban kokatuz gero bere balioa hobeto interpreta daitekeela. Esaterako, aurtengo titulu kopurua nola ulertu behar da XXI. mendean, edota nobedadea, edo berdin itzulpena.

2.353 titulu

Titulu asko edo gutxi den, gehiegi ala ez, hori beti irakurlearen iritzira utzi ohi dut. Mende berriko bilakaera kontuan hartuta, altuenetako datua da, hori bai. Gailurra 2008an jo zuen ekoizpenak, eta aurtengoa bigarrena da.

Orduan ez bezala orain, proportzio berean ez behintzat, osaera bikoitza du kopuruak: liburu analogikoari zor zaionaz gainera, liburu digitalaren ekarpena. Ez da gutxiestekoa:

%26,5 da, 623 unitate. Digitalaren ekarpenagatik ez balitz, analogikoaren kopurua ez litzateke duela bost edo hamar urtekoa baino handiagoa.



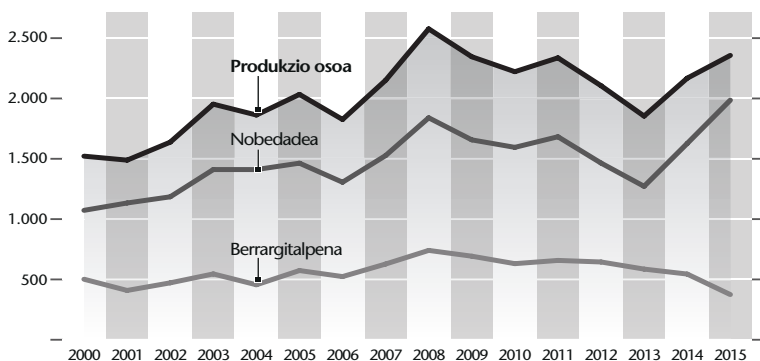
Beste zenbait urtetan ez bezala, aurten titulu gehiago publikatu dira bai digitalean eta bai paperean, nahiz eta hazkundearen zati handiena digitalari zor zaion: analogikoan 85 titulu egin dugu gora, eta digitalean 104.

Urtea / Liburu mota	Analogikoa	Digitala	Guztira
2005	2.095	13	2.108
2006	1.870	8	1.878
2007	2.169	38	2.207
2008	2.529	107	2.636
2009	2.177	242	2.419
2010	1.966	252	2.218
2011	2.109	224	2.333
2012	1.954	148	2.102
2013	1.667	183	1.850
2014	1.645	519	2.164
2015	1.730	623	2.353

Nobedadeak eta berrargitalpenak

Hurrengo grafikoan irakur daitekeenez, ekoizpenaren mugimendua parez pare jarraitzen duena nobedadea da, urteko lehen edizioa. Ohikoa da hori munduko edizio guztietan. Normala da liburu berriak lehentasuna izatea, sorkuntzak, nobedadeak, lehen edizioak. Kontua da zein proportziotan. Hau

da, zein da proportzio egokia nobedadeen eta berrargitalpen edo berrinprimatzeen artean. Gurean, lautik hiru nobedade izan ohi da, eta lautik bat da berrargitalpena. Inguru horretan egonkortua bide dago bien artekoa, urtea joan eta urtea etorri.



Urtea	Nobedadea	Berrargitalpena
2000	70,4	29,6
2001	76,1	23,9
2002	72,3	27,7
2003	72,2	27,8
2004	75,7	24,3
2005	71,9	28,1
2006	71,5	28,5
2007	71,-	29,-
2008	71,-	29,-
2009	71,-	29,-
2010	75,5	24,5
2011	72,5	27,5
2012	69,-	31,-
2013	69,-	31,-
2014	75,-	25,-
2015	84,-	16,-
<i>Batez beste</i>	73,-	27,-

Nire gusturako, egia esan, grafikoak markatzen duen berrargitalpenaren eboluzio lerroa beheregi dago. Alegia, berrargitalpenak indar gehiago beharko luke, edizio frantsean gertatzen denaren antzera edo. Berrargitalpenak zein liburu motatan duen indarra eta zeinetan ahulezia ikusirik, gure edizioa normaltzetik urrun dagoela esan daiteke. Edo

beste modu batera esanda, diglosia islatzen duela hainbat alorretako berrargitalpenaren eskasiak. Nobedadeak engaina gaitzake, baina jaio orduko hiltzen den liburuak ez du kulturaren ekosistema luzarora aberasten.

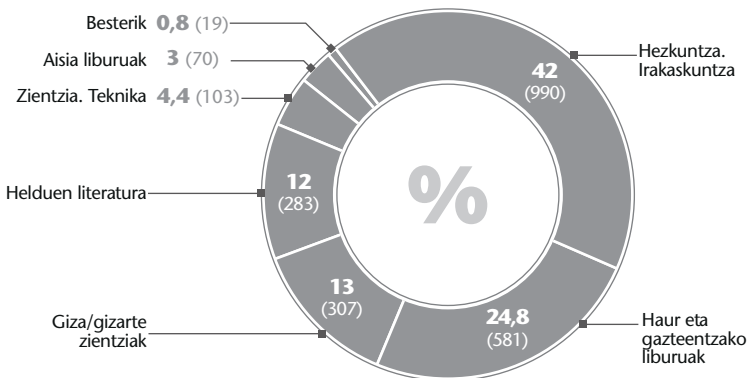
Ekoizpen tematikoa

Edizioaren muinean gaude, euskaraz zer publikatzen den jakin nahirik.

Produkzio tematikoa zortzi gai sailetan banatu ohi dugu urtero: 1) hezkuntza eta irakaskuntzako liburuak; 2) haur eta gazteentzako liburuak; 3) giza eta gizarte zientzietako liburuak; 4) helduen literatura; 5) zientzia eta teknika alorreko liburuak; 6) aisiako liburuak; 7) orotarikoak; eta 8) erlijio-koak. Sail hornituenak sei dira, eta horietara mugatuko dugu azterketa.

Banakako analisietara igaro aurretik ikuspegi globala erakuste aldera, hona hurrengo grafikoa eta laukia, eduki bera bi modutan bisualizatzeko. Hementxe ikusten da inon baino hobeto zein alorretan daukan indarra gure argitaratzaileen lanak.

Berrargitalpenak indar gehiago beharko luke. Bestela esanda, diglosia islatzen du hainbat alorretako berrargitalpenaren eskasiak



<i>Gai multzoa</i>	<i>Zenbaki absolutuak</i>	<i>%</i>	<i>2015/2000</i>
Hezkuntza/Irakaskuntza	990	42,-	+ 94,4
Haur eta gazteentzako liburuak	581	24,8	+ 56,5
Giza/Gizarte zientziak	307	13,-	+ 20,-
Helduen literatura	283	12,-	+ 10,5
Zientzia/Teknika	103	4,4	+ 74,5

Datu orokor horiek zehaztasunez hornituko ditugu gai multzoak banaka estudiatzean: titulu kopurua, ekoizpen-par-
tea, urteko eboluzioa, itzulpenaren eta berrargitalpenaren
pisua, orrialde kopurua, eta beste.

Hezkuntza eta irakaskuntza: 990 titulu

	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Hezkuntza/Irakaskuntza</i>	742	740	566	713	990
Ekoizpenaren %	31,8	35,2	30,6	33,-	42,-
Urtetik urtera % Δ	35,1	-0,1	-23,5	25,9	38,8
Itzulpenen % (1. edizioan)	18,8	22,1	25,1	10,6	13,6
Berrargitalpenen %	37,8	45,6	49,4	39,5	15,6
Orrialde kopurua	89.025	89.005	67.946	61.964	99.079
Orrialde kopurua liburuko	125,5	126,2	130,9	126,5	100

Titulu kopuruak, hasteko, nabarmen gora egin du. Bero-
ri da azken aldiko gorena, alde handiz. Hazkunde horretan
faktore erabakitzailea liburu digitala da. Liburu mota horrek
%33,3 suposatzen du, hirutik bat. Neurri handienez, gaine-
ra, kanpoko argitaletxeen lana da: %78,7. LHko materialetan
gehiena (222 titulu) eta gero DBHkoetan (102 titulu) gauzatu
da liburu digitala hezkuntza sailean.

Liburu mota hau da –urtero bezala, bestalde– produkzioan
pisu handiena duena, aurten batez ere: %42.

Aurtengo berrargitalpenaren pisu eskasak begietara jotzen
du. Digitalaren pisu handiak esplika dezake berrargitalpena-
ren txikia. Baina, hala eta guztiz ere, ez dut uste guztiz espli-
katzen duenik, analogikoa ere hazi egin baita bai titulutan
eta bai orrialde kopuruan, inoizkorik altuen.

Lehen edizioako itzulpenak ere pisu txikia du. Ezin dut si-
netsi %13,6 bakarrik denik itzulitako liburua. Gertatzen da

erdal jatorriko liburu askotan kamuflatu, mozorrotu edo ezkutatu egin ohi dutela jatorriko marka, eta moldapen edo beste gisa batera aurkezten dutela. Jatorrizko liburuak aztertutik jabetzen da bat honetaz: osoki ez bada neurri handi batean erdarazkoa dutela ama mozorroturiko testu horiek. Ez dakit zergatik jokatu ohi duten horrela, itzultako liburuak merkatuan izen onik ez duelako, baimen administratiboak lortu ahal izateko edo auskalo zergatik. Edozein modutan ere, ez zait jokamolde ondradua iruditzen.

Barne sailkapena

Didaktika. Pedagogia. Orientabideak.....	2,2
Hezkuntzaren antolakuntza.....	0,5
Haur eskola. Oinarrizko irakaskuntza.....	2,5
Lehen Hezkuntza.....	65,4
Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza.....	25,5
Besterik.....	3,9
	%100

Lehen Hezkuntzan pilatzen da produkzioaren erdia ondo pasata, ia hirutik bi: %65,4. Eta lautik bat DBHn: %25,5.

Haur eta gazteentzako argitalpenak: 581 titulu

	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Haur/Gazte</i>	666	603	599	605	581
ekoizpenaren %	28,5	28,7	32,4	27,9	24,8
Urtetik urtera %Δ	1,2	-9,4	0,6	1,-	-0,4
Itzulpenen % (1. edizioan)	66,3	76,9	78,6	62,6	69,-
Berrargitalpenen %	39,3	33,8	35,-	28,-	24,2
Orrialde kopurua	48.960	44.686	46.566	39.123	31.144
Orrialde kopurua liburuko	78,7	75,2	80,1	68,5	53,6

2014tik hona titulu gutxi batzuk galdu ditu, orrialde dezente ere bai, eta ekoizpen osoan pisua ere bai (%24,8). Digitalak pisu gutxi du (%9,1) argitalpen mota honetan, aurten behintzat.

Itzulpenak pisu handia du beti haur eta gazteentzako argitalpenetan. Aurten %69 da itzultakoa. Asko. Berrargitalpena,

aldiz, ez da iristen lautik batera, nire ustez gutxiegi. Merkatua ez da zabaltzen, antza.

Giza eta gizarte zientziak: 307 titulu

	2011	2012	2013	2014	2015
Giza/Gizarte	383	280	244	358	307
ekoizpenaren %	16,4	13,3	13,1	16,5	13,-
Urtetik urtera %Δ	-8,3	-26,8	-12,8	46,7	-14,2
Itzulpenen % (1. edizioan)	17,3	27,4	20,7	23,7	28,6
Berrargitalpenen %	6,7	8,9	6,9	4,4	5,5
Orrialde kopurua	75.012	54.627	45.579	57.239	55.534
Orrialde kopurua liburuko	227,3	218,5	227,8	225,3	244,6

Liburu mota honek gizarte esparru handia hartzen du bere baitan, filosofiatik hasi eta geografia edo historiaraino, soziologia, etnologia edo hizkuntzalaritzatik barrena. Mundu oso bat. Eta hori guztia elikatzeko 300 titulu dauzkagu euskaraz. Eta urtero ia titulu guztiak berriak dira, argitalpenak ez baitu batere indarririk. Ez du lur hartzen, ez errorik sakontzen argitalpen mota honek. Gure diglosia kulturalaren seinale, nire irudiko.

Aurten pittin bat behera egin du tituluetan eta orrialdeetan. Digitalak badu presentziarik, zehazki %26.

Barne sailkapena

Filosofia eta psikologia.....	5,2
Soziologia. Estatistika. Politika. Ekonomia.....	31,-
Zuzenbidea. Administrazioa.....	7,5
Etnologia. Etnografia.....	3,-
Edertia. Hirigintza.....	18,5
Filologia. Hizkuntzalaritza.....	15,8
Geografia. Historia.....	16,5
Besterik.....	2,5
	%100

Barne sailkapen honek unibertsitateko fakultate zerrenda ematen du, jakintza sail edo eremuak oro. Eta euskarazko ekoizpenak 300 titulurekin erantzun nahi dio horri. Hutsaren

hurrengoa. Eremurik osotuena soziologia, politika eta ekonomiarena dira, guztiaren %31, eta titulutan ehun inguru, ez gehiago. Huskeria. Diglosia.

Helduen literatura: 283 titulu

	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Helduen literatura</i>	308	279	254	301	283
ekoizpenaren %	13,2	13,2	13,7	13,9	12,-
urtetik urtera %Δ	-3,7	-19,4	-8,9	18,5	-6,-
Itzulpenen % (1. edizioan)	23,7	23,-	25,5	29,-	27,5
Berrargitalpenen %	22,-	20,7	24,4	21,9	17,6
Orrialde kopurua	50.802	49.031	43.041	44.224	36.053
Orrialde kopurua liburuak	187,4	195,3	187,9	204,7	206

Literatura liburuak behera egin du; ez da gainbehera, baina bai eroria. Unitate batzuk galdu ditu, orrialdeak ere bai eta bere pisua ere jaitsi egin da bi puntu.

Digitalak pisua hartu du literaturan, olerkian bezala narritaban: %38,1. Itzulpenaren pisua ohikoa da, aurtan %27,5. Eta, nire ustez, ahulgunea berriro ere berrargitalpenean dago, %17,5 bakarrik baita. Iruditzen zait liburu honek ere bere oinarri soziala ez duela zabalitzen, merkatu berririk ez duela lantzen, sortzen edo aurkitzen.

Literatura liburuak behera egin du; ez da gainbehera, baina bai eroria. Unitate batzuk galdu ditu, orrialdeak ere bai eta bere pisua ere jaitsi da bi puntu

Generoka

Eleberria. Ipuina.....	62,2
Olerkia.....	17,6
Antzerkia.....	0,3
Herri-literatura. Bertsoa.....	2,1
Miszelanea. Kronika. Saioa.....	12,5
Besterik.....	5,3

%100

Behin berriz errepikatu eta azpimarratu behar da egoera bera, narratibaren nagusitasuna: %62,2, gainerako generoak urruti utziz. Euskal literaturan ez da beti berdin izan, baina modernitatean egonkorra da hierarkia hori, balioen aldaketak gorabehera.

Gainerakoak

Gainerakoen artean daude aipatuko ditugun zientzia edo teknikakoak eta aisiakoak, eta dentsitate gutxi dutelako bazter utziko ditugun erlijio liburuak eta orotarikoak.

Zientzia eta teknika: 103 titulu

	2011	2012	2013	2014	2015
Zientzia/Teknika	131	115	79	85	103
Ekoizpenaren %	5,6	5,4	4,2	3,9	4,4
Urtetik urtera %Δ	-28,4	-12,2	-31,3	7,6	21,1
Itzulpenen % (1. edizioan)	17,2	20,7	19,-	22,8	36,-
Berrargitalpenen %	11,4	7,8	6,3	7,-	5,8
Orrialde kopurua	15.375	12.859	10.392	12.279	9.325
Orrialde kopurua liburuko	170,8	167	189	227,4	158

Duela dozena bat urte orain baino maila altuagoan baze-
goen ere, azken urteotan apalxeago dabil liburu mota hau.
Iaztik hona, hori bai, hazi egin da titulutan. Baina ez orrial-
detan, agian liburu mota honen %42,7 liburu digitala delako.
Esan gabe doa liburu digitalak pisu handiena zientzian eta
teknikan duela; eta ez da harritzekoa, liburu motaren ezau-
garriak kontuan izanik.

Itzulpenaren tamainak gora egin du aurreko modu aski nar-
barmenean, %36raino. Aspaldiko altuena. Aldiz, jaitsi egin
da berrargitalpena, eta ia-ia hutsaren hurrengo da, %5,8.
Liburu hau ere, oker ez banago, urte bakarreko lorea da, jaino
eta hil urte berean.

Eskasia arazo ez balitz, eremuen arteko banaketa propor-
tzionatua da, eta egokia litzateke. Ongi banatua dago, baina
eskas, hori da gakoa.

Zientzia zehatzak. Natur zientziak.....	28,2
Medikuntza.....	24,2
Ingeniaritza. Teknologia.....	22,4
Zientzia eta teknika aplikatuak. Industria.....	21,3
Besterik.....	3,9
	%100

Aisia liburuak: 70 titulu

Musika.....	13,5
Argazkia.....	19,-
Jolasa. Jokoa. Kirola. Atletismoa.....	14,8
Ikuskizunak (antzerkia, zinema.....)	10,8
Kosko literatura. Aisia.....	41,9
	%100

Liburu mota honek kuantitatibo eta kualitatiboki arazo larriak ditu: titulu gutxi, lautik bat itzulia, argitalpenik batters ez.

Modernitatearen ikur den aisiak euskaraz ez du tiradizo handirik, antza denez. Diglosiaren beste seinale bat. Liburu mota hori erdaraz kontsumitzen dugu, horra. 🍷

2015eko LIBURUAK: GAI SAILKAPENA

Sailak	Zenb. abs.	%
0. OROTARIKOAK	605	25,8
— Zientzia eta kulturaren oinarri orokorrak. Bibliografia. Katalogoak. Bibliotekonomia. Entziklopediak. Kazetaritza. Museoak	24	1,1
— Haur eta gazteentzako argitalpenak	581	24,7
1. FILOSOFIA	16	0,7
— Metafisika. Ontologia. Estetika. Filosofia sistemak. Psikologia. Logika. Etika	16	0,7
2. ERLIJOA. TEOLOGIA	10	0,4
— Berezko teologia. Biblia. Kristologia. Mariologia. Teologia morala. Liturgia. Pastoral teologia. Eliza. Kristauez besteko erlijioak	10	0,4
3. GIZARTE ZIENTZIAK	1.110	47,1
— Soziologia. Estatistika. Demografia. Politika. Ekonomia. Zuzenbidea. Herri administrazioa. Gizarte laguntza. Etnologia. — Hezkuntza. Irakaskuntza. Heziketa. Pedagogia	120	5,1
	990	42,-
5. ZIENTZIA HUTSAK. ZIENTZIA ZEHATZAK ETA NATURALAK	38	1,6
— Matematikak. Astronomia. Fisika. Kimika. Geologia. Metereologia. Paleontologia. Biologia. Botanika. Zoologia	38	1,6
6. ZIENTZIA APLIKATUAK. MEDIKUNTZA. TEKNIKA	59	2,5
— Medikuntza. Ingeniaritza. Teknika. Nekazaritza. Basogintza. Zooteknia. Etxeko ekonomia. Industria. Zenbait industria eta lanbide. Eraikuntza. Sukaldaritza	59	2,5
7. EDERTIA. JOLASAK. KIROLAK	127	5,5
— Edertia. Estetika. Hirigintza. Arkitektura. Eskultura. Marrazketa. Margogintza. Argazkigintza. Musika. — Jostaldiak. Jolas eta jokoak. Kirolak	116	5,-
	11	0,5
8. FILOLOGIA. LITERATURA	337	14,3
— Hizkuntzalaritza. Filologia. — Literatura. Literatur generoak	48	2,-
	289	12,3
9. BIOGRAFIA. KONDAIRA. GEOGRAFIA	51	2,1
— Biografiak. — Kondaira. Geografia	13	0,5
	38	1,6
GUZTIRA	2.353	100